

Становище за дисертационния труд

на Борислава Стефанова

„Проекции на училището в българската литературна

периодика между двете световни войни“

от доц. д.н. Морис Фадел,

Нов български университет

Дисертационният труд на Борислава Стефанова „Проекции на училището в българската литературна периодика между двете световни войни“ се насочва към една неизследвана тема: как държавата, нейните институции оформят образователната политика в периода между Първата и Втората световна война. Историческият отрязък от време, с който се занимава трудът, е важен. Това е период, в който завършва формирането на институциите на модерната българска държава и същевременно това е време на тежки политически и социални кризи, с които тези институции трябва да се справят.

Първа глава на дисертацията очертава контекста, в който ще се разгръща изследването. Много добре са представени тенденциите, които се развиват в политическия и литературния живот. Б. Стефанова демонстрира умение да улавя и откроява типичното и характерното в сложни исторически процеси, да представя тези процеси ясно, с понятен език, без обаче „опростява“ тяхната разнопосочност и нееднозначност. Акцент в главата е темата за родното, за националния колектив и неговата съдба, който обхваща и литературата, и политиката. Извеждането на този акцент е оправдано, защото родното изниква като

възможност за изход от тежките кризи, като обединяваща конфликтното българско общество идея.

Втора глава от дисертацията е много приносна. Тя изследва законодателната основа на регулациите на висшето образование и литературата между двете световни войни. Представени са не само отделните правни документи, но и тяхното отношение към политическата рамка на българската държава през описвания период. Особено интересни са докладите по прилагането на Закона за защита на родната литература и изкуство, където се прави оценка от нормативна гледна точка на произведения на българската литература и автори. Внимателно е разгледан случаят с углавното дело срещу поемата „Септември“ и Гео Милев.

Трета глава е посветена на възпитанието и на ролята на училището. Тук анализът на правните документи е съчетан с „отваряне“ на изследването към периодичния печат. Много добре е проследено изграждането и утвърждаването на ценността на патриотизма чрез образователните институции във времето между двете световни войни. Б. Стефанова откроява съзнанието на авторите от онази епоха за разликата между патриотизъм и шовинизъм. Тя е важна с оглед на утвърждаващите се през периода фашизъм и нацизъм в Европа. Главата показва чудесното познаване на периодичния печат от страна на автора на дисертацията.

В четвърта глава се проследява ученическото творчество, публикувано в печата, както реакциите на това творчество. Интересно е, че чрез произведенията на учениците се вижда как символизмът от „поезия за избрани“ се е превърнал в масова поетическа практика. Учениците масово публикуват стихове със символистична тематика и образност. От публикациите се вижда и как поезията на Смирненски, въпреки своята заявена политическа

алтернативност, е обект на множество подражания. В тази глава добре може да се проследи рецепцията на литературата през периода, която поражда въпроса „Защо символизъмът става толкова устойчива литературна идеология и практика?“.

Убедено препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди на Борислава Стефанова образователната и научна степен „Доктор“ в научно направление 2.1. Филология, специалност „Теория и история на литературата“, шифър 05. 04. 01.

02. 12. 2022 г.

С уважение: М. Фадел